

Beretning nr. 2. Beretning afgivet af Det Udenrigspolitiske Nævn den 16. marts 2001

Beretning

om

Det Udenrigspolitiske Nævns inddragelse i sager vedrørende EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP)

Baggrund

Det Udenrigspolitiske Nævns underudvalg drøftede på et møde den 11. maj 2000 spørgsmålet om Nævnets inddragelse i sager om EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP). Der var på mødet enighed om, at udviklingen siden gennemførelsen af Fællesakten i 1987 og Maastrichttraktatens ikrafttræden gjorde det nødvendigt at få klarlagt Nævnets rolle.

Underudvalget besluttede derfor at anmode International Afdeling om at sørge for, at der blev udarbejdet en redegørelse, der skulle beskrive den hidtidige praksis for Nævnets inddragelse i disse sager, herunder i forbindelse med EU-topmøder, formelle og uformelle EU-råds-møder (udenrigsministre) samt uformelle ministermøder (forsvarsministre).

International Afdeling og Lov- og Parlamentssekretariatet udarbejdede på den baggrund et notat om sagen, som blev behandlet på underudvalgets møde den 15. november 2000. Notatet er optrykt som bilag til beretningen (bilag 1).

Efterfølgende drøftelser i underudvalget og i Nævnet har resulteret i afgivelsen af denne beretning, som indeholder Nævnets konklusioner og indstillinger vedrørende den fremtidige procedure på dette område. Udenrigsministerens bemærkninger til beretningen er optrykt som bilag (bilag 2).

Konklusioner

Det Udenrigspolitiske Nævn har som bekendt sit grundlag i grundlovens § 19, stk. 3, og i lov

nr. 54 af 5. marts 1954 om Det Udenrigspolitiske Nævn. Den centrale bestemmelse er regeringens rådføringspligt med Nævnet forud for enhver beslutning af større udenrigspolitisk rækkevidde, jf. grundlovens § 19, stk. 3. Denne bestemmelse er præciseret i nævnenslovens § 2:

»§2. Forud for enhver beslutning af større udenrigspolitisk rækkevidde rådfører regeringen sig med nævnet, der i øvrigt har til opgave med regeringen at drøfte sager af betydning for landets udenrigspolitik og at modtage oplysninger fra regeringen om udenrigspolitiske forhold.«

Det udenrigspolitiske samarbejde, der blev etableret med Den Europæiske Union (søjle 2), er af mellemstatslig – og ikke overstatslig – karakter, og der er efterfølgende ikke sket overdragelse af beføjelser på dette område til fælleskabsmyndighederne. Derfor er problemstillingen om EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik – herunder EU's forsvarspolitik – omfattet af Nævnets kompetence efter grundlovens § 19. Det er endvidere Nævnets opfattelse, at afgørende for vurderingen af, om en sag vedrørende FUSP skal forelægges for Nævnet, må være, om sagen helt eller delvis er udenrigspolitisk i grundlovens § 19, stk. 3's forstand. Er en EU-sag eller dele heraf udenrigspolitisk og af større rækkevidde, er den naturligvis omfattet af grundlovens § 19, stk. 3, uanset at de midler, der vælges til dens gennemførelse, falder under flere søjler.

Nævnet har konstateret, at der i de senere år tilsyneladende er sket en glidning fra Det Uden-